

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล
นายทหารชั้นประทวนของ กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์
กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก เอกพงษ์ กฤตยาเกียรติชุตติ
รองเสนาธิการกองพลพัฒนาที่ 1

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

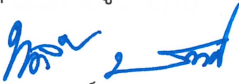
เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของ
กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

โดย พันเอก เอกพงษ์ กฤตยาเกียรติชุตติ

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก พงศ์ปณต อรุณสุวรรณ

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

(ทงศ์ศักดิ์ มหาวงศ์)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

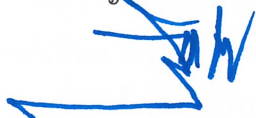
คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(พิชชญาณ พวงทอง)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(ณัฐภัทร ม่วงกล้า)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(พงศ์ปณต อรุณสุวรรณ)

กรรมการ

พันเอก

(เจษฎา เหมหาชาติ)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(รัชนีนาฏ ถนอมสิน)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก เอกพงษ์ กฤตยาเกียรติชุตติ
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของกองพันทหารม้าที่ 4 กองพลที่ 1 รักษาพระองค์
วันที่	11 กันยายน 2567 จำนวนคำ : 8,190 จำนวนหน้า : 30
คำสำคัญ	คุณภาพชีวิต, นายทหารชั้นประทวน
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อต้องการให้ประเทศชาติมั่นคง และประชาชนมีความสุข โดยในการที่ประชาชนจะมีความสุขได้นั้น ควรจะต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี กล่าวคือ ประชาชนดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางจิตใจ มีที่อยู่อาศัยที่ดี สุขภาพดี ได้รับระบบสาธารณสุขโรคที่เป็นมาตรฐาน สามารถปรับธรรมชาติให้เข้ากับตนเองได้ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียนสังคม อยู่บนพื้นฐานของปัจจัย 4 ซึ่งประกอบด้วย อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์พึงต้องมี ซึ่งรวมถึงกำลังพลในกองทัพเช่นกัน จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหน่วยทหารจะมีคุณภาพได้นั้น ต้องเริ่มจากผู้บังคับหน่วย มีความคิดและความดูแลเอาใจใส่มีความห่วงใย กำลังพลของตนซึ่งเป็นกลไกหลักสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของหน่วยหรือกองทัพมีประสิทธิภาพและลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังต้องพัฒนาขีดความสามารถกำลังพลของตนให้พร้อมต่อการปฏิบัติภารกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น การดูแลคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง ซึ่งมีผลต่อขวัญและกำลังใจของกำลังพลเป็นอย่างมาก หากสภาพจิตใจไม่พร้อมต่อการปฏิบัติงานก็ไม่อาจจะนำประสิทธิภาพของกำลังพลให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้

ABSTRACT

AUTHOR: COLONEL AKEKAPONG KRITTAYAKIATCHUTI
TITLE: Guidelines for improving quality of life of non-commission officer, 4th Armoured Regiment, 1st Division King's Royal Guard
DATE: 11 September, 2024 **WORD COUNT :** 8,190 **PAGES :** 30
KEY TERMS: quality of life, non-commission officer
CLASSIFICATION: unclassified

The country vision as stipulated in the 20 years national strategy (2018-2037) is “to become a developed country with security, prosperity and sustainability”. The goals aimed to maintain national security and ensure people’s welfare. People’s happiness comes from the good life quality. In the other words, people should be received the basic requisites and the standard public utility systems. The research also found the unit will be most efficient, the commander must have the idea and take care his subordinates. It is the main machinery that make the operations will be accomplished efficiently. Also, the personnel’s capability should be developed to ready for the mission operation from today through the future. Therefore, the attention to the quality life of personnel is very necessary because it involves morale and encourage to the personnel. Unless the mental state is ready for working, the personnel’s efficiency is concretely not appeared.

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	2
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ขั้นตอนดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	7
วิสัยทัศน์ของกองทัพบก	8
นโยบายที่สำคัญของกองทัพบก	10
แนวทางการพัฒนาระดับความรู้ความสามารถ และขีดสมรรถนะกำลังพล / แนวทางการพัฒนากำลังพล	10
แนวทางการอนุรักษ์กำลังพล	11
การวิเคราะห์สภาพปัญหาโดยใช้ SWOT	13
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	15
กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพล	17
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	18
บทที่ 4 บทสรุป / ข้อเสนอแนะ	21
เอกสารอ้างอิง	23
ประวัติย่อผู้วิจัย	24

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี¹ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาบุคลากรในทุกมิติ ให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกายใจสติปัญญา มีการพัฒนาที่ครอบคลุมและมีสุขภาวะที่ดี มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีวินัยรักษาศีลธรรมเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัยและประเด็นการเสริมสร้างคนไทยให้มีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกายใจ สติปัญญาและสังคมการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและการเสริมสร้างจากศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัว การปลูกฝังและพัฒนาทักษะ

นโยบายของผู้บัญชาการทหารบกนั้น² จะต้องมุ่งเน้นการดูแลสิทธิกำลังพลของข้าราชการชั้นผู้น้อยเป็นประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมสวัสดิการคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว โดยเฉพาะการดูแลและติดตามตรวจสอบสิทธิและการบริการกำลังพลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพิจารณาแนวทางการพัฒนาและเพิ่มเติมสิทธิกำลังพลให้มากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องดูแลและเอาใจใส่ในการปรับปรุงสิทธิ สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนที่อยู่อาศัยของกำลังพลตามขีดความสามารถของหน่วยให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความหมายคุณภาพชีวิต³ คือ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ในช่วงเวลาหนึ่ง องค์ประกอบความเป็นพื้นฐานที่เหมาะสม มีอาหารที่เพียงพอ มีเครื่องนุ่งห่ม มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งได้รับการบริการพื้นฐานที่จำเป็น ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประกอบการดำรงชีพอ่างยุติธรรม จึงสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสุข ความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่ตนอยู่ได้อย่างดี สามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ศักยภาพส่วนบุคคล พัฒนาตนเองและสังคม คุณภาพชีวิตจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตอยู่ของบุคคลในองค์กร, สังคม และประเทศชาติ

ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยทหาร⁴ คือ กำลังพล เครื่องมือ และระบบ ในประเทศที่เจริญแล้วระบบเป็นกลไกในการขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ สำหรับบริบทของประเทศไทย และกองทัพไทยในปัจจุบันนั้น ปัจจัยในด้าน “กำลังพล” เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ทิศทางของหน่วยทหารนั้นจะออกไปในรูปแบบใด ๆ ขึ้นอยู่กับผู้บังคับหน่วยและกำลังพลของหน่วย ซึ่งสามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพของหน่วยทหารนั้น ๆ ว่าอยู่ในระดับใด

ในอดีต ผู้วิจัยเคยปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บังคับกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ พบว่า ปัจจัยหลักประการหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการกระทำการขาดราชการ, หนีราชการ, ลาออกจากราชการ และทำงานขาดประสิทธิภาพ มักเกิดขึ้นจากตัวของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ ล้วนมีที่มาจากปัญหาทางการเงิน ด้านสุขภาพ หรือการบริหารเวลาที่ไม่เพียงพอต่อครอบครัว ซึ่งล้วนเป็นปัญหาคุณภาพชีวิตโดยรวม

จากสภาพดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของ กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนากำลังพล^{5,6} ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตลอดจนสร้างความมั่นคงในชีวิต เป็นการช่วยลดความกังวลและความห่วงใยในครอบครัว สร้างขวัญและกำลังใจให้กับกำลังพล ทำให้มีสมาธิมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติภารกิจสำคัญที่ได้รับให้สำเร็จ ลุล่วงและมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ ศรีทธา เชื่อมมั่นต่อกองทัพ รวมถึงสังคมภายนอกและประชาชน

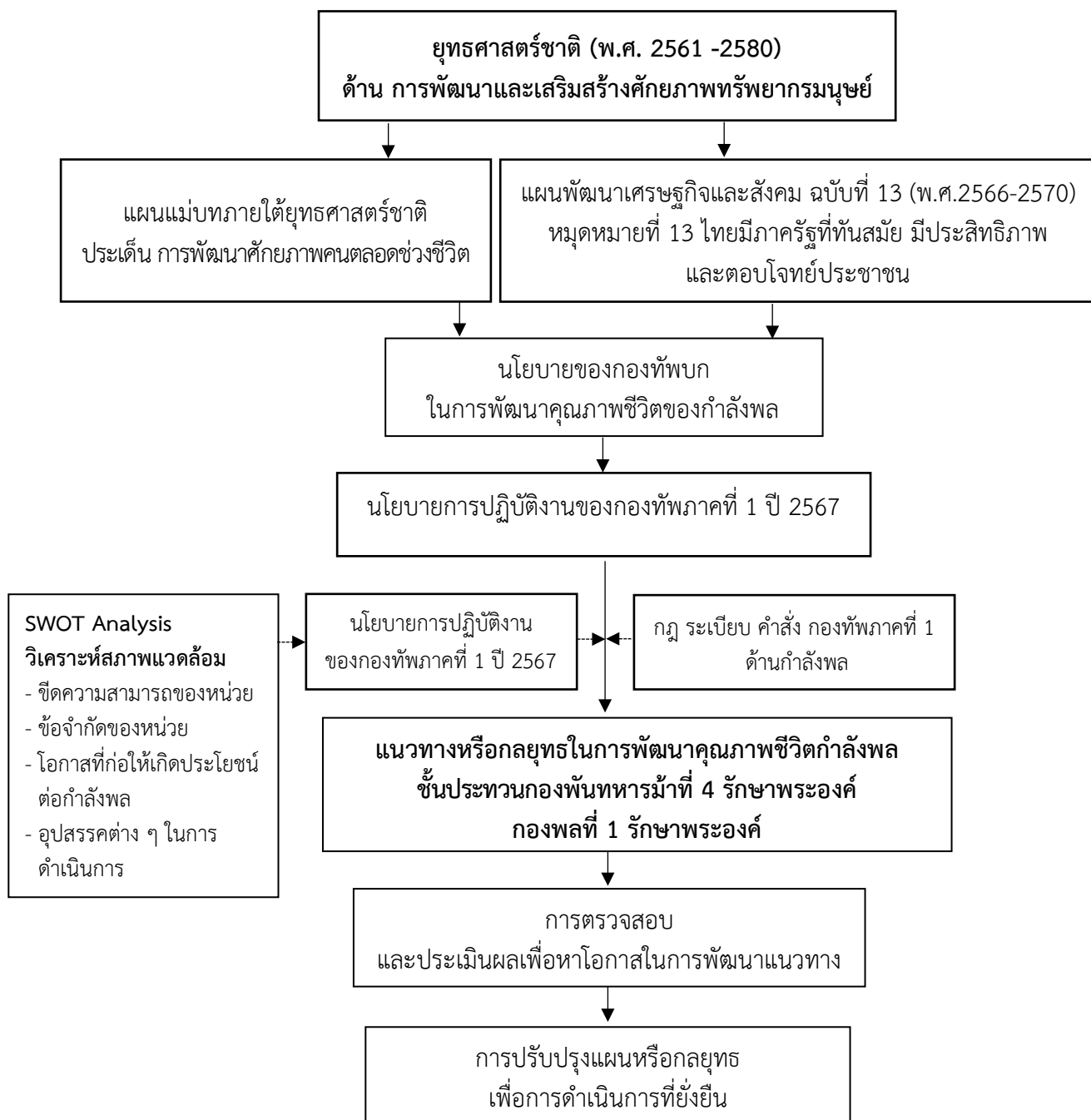
คำถามการวิจัย

1. สภาพของปัญหาและอุปสรรคข้อจำกัดของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ มาจากสาเหตุใด
3. แนวทางหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของปัญหาและอุปสรรคข้อจำกัดของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์
3. เพื่อเสนอแนวทางหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ข้อมูล เนื้อหา ศึกษาจากนโยบายแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึง คำสั่ง นโยบาย แผนการปฏิบัติของ กองทัพบกที่เกี่ยวข้อง

2.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา ห้วงระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ มกราคม 2567 ถึงมิถุนายน 2567

3. การเก็บรวบรวม

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการรวบรวมจากหน่วยงาน เจ้าหน้าที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการรวบรวมข้อมูลจาก แผน คำสั่ง และนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือสภาพสังคมในปัจจุบัน ของคุณภาพชีวิตกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

4.2 การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

4.3 การวิเคราะห์กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมถึงกระบวนการตรวจสอบติดตามและประเมินผลต่อแนวทางข้างต้น เพื่อนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นตอนดำเนินงาน

กิจกรรม	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67
1. เลือกเรื่องกำหนดหัวข้อการวิจัย	←→					
2. สอบการนำเสนอโครงร่างเอกสารการวิจัย		←→				
3. ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา		←→				
4. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล			←→			
5. การสรุปผลการวิจัย				←→		
6. การนำเสนอผลการวิจัย					←→	
7. จัดทำรูปเล่ม						←→

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ทราบถึงสภาพของปัญหาและอุปสรรคข้อจำกัดของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์
- ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์
- ทราบถึงแนวทางหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นประทวนกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)¹ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกับด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความหมายของ “ความมั่นคง” หมายถึง การมีความมั่นคง ปลอดภัยจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศหรือภายนอกประเทศในทุกระดับในประเทศนั้น กล่าวคือ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งในด้านมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงอันเป็นกลไกหลักสำคัญที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่โปร่งใส ต่อเนื่อง ตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคีสามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิตในทุกระดับ มีรายได้ที่มั่นคงเพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีการออมทรัพย์ซึ่งอยู่ในแผนการดำรงชีวิตที่มั่นคง ความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ความหมายของ “ความมั่งคั่ง” หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้

ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความหมายของ “ความยั่งยืน” หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

ทั้งนี้ สำหรับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทย มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

วิสัยทัศน์ของกองทัพบกนั้น² จะต้องมี ศักยภาพ ทันสมัย เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน และเป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำของภูมิภาค ประกอบไปด้วย

ศักยภาพ : องค์ประกอบที่สื่อถึงการมีศักยภาพของกองทัพบก ดังนี้

1) ด้านกำลังพล ที่จะต้องมีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ผ่านการฝึกและการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขวัญและกำลังใจที่ดี มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณความเป็นทหารอาชีพ รวมทั้งมีความเป็นผู้นำ ตลอดจนมีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

2) ด้านยุทธโศปกรณ์ มีจำนวนเพียงพอ มีประสิทธิภาพ และทันสมัย

3) ด้านงบประมาณ มีจำนวนเพียงพอต่อการสนับสนุนในการปฏิบัติการกิจ และการพัฒนากองทัพอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านระบบงาน และการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีโครงสร้างการจัดหน่วยที่กะทัดรัด เหมาะสม มีความคล่องตัวและเป็นกำลังอเนกประสงค์ ในการปฏิบัติการกิจการป้องกันประเทศ และการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบอื่น ๆ รวมทั้งการมียุทธวิธีและหลักนิยมที่พร้อมสำหรับการรบของโลกยุคปัจจุบันและอนาคต สามารถปฏิบัติงาน

ร่วมกับเหล่าทัพมิตรประเทศ และภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถดำรงความต่อเนื่องในการรบได้ด้วยระบบการส่งกำลังบำรุง ระบบกำลังพลสำรอง และการพัฒนากำลังประชาชนที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้

ทันสมัย : กำลังพลที่มีองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีการเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง มีความคิดและความรู้ความเข้าใจทันต่อยุคสมัยตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก และการมีทักษะด้านภาษาหลักในการสื่อสารระหว่างประเทศ รวมทั้งการมียุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยีทางทหารที่ทันสมัยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และไซเบอร์ที่ตอบสนองต่อการปฏิบัติการกิจของกองทัพรวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนายุทธโศปกรณ์ ตลอดจนการมีระบบการฝึกและการศึกษาที่ทันสมัยเหมาะสมกับยุทธวิธีและหลักนิยมการรบของโลกยุคปัจจุบันและอนาคต

เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน : ประชาชนในที่นี้หมายถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และผู้ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายด้านความมั่นคงโดยรวมของประเทศ โดยที่กองทัพบกเป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบด้านการป้องกันประเทศ ด้วยเหตุนี้ กองทัพบกจะต้องเสริมสร้างขีดความสามารถและปฏิบัติการกิจด้านการป้องกันประเทศ และการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบอื่น ๆ ให้เป็นไปตามความคาดหวังของประชาชน รวมทั้งจะต้องดำเนินงานในความรับผิดชอบได้อย่างบรรลุผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพให้เป็นที่น่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจทั้งในระดับบุคคลและส่วนราชการ ด้วยการใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในการบริหารและปฏิบัติราชการ บนพื้นฐานของหลักการด้านนิติธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ความคุ้มค่า และคุณธรรม อันจะนำไปสู่การมีภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงาน

เป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำของภูมิภาค : กองทัพบกจะต้องมีขีดความสามารถและความทันสมัยทัดเทียมกับกองทัพบกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งการแสดงบทบาทนำผ่านทางการเข้าร่วมกิจกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวทีประชาคมอาเซียน และประเทศคู่เจรจา

เพื่อให้การดำเนินการตามแนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายและแผนการ ดำเนินงานของหน่วยเหนือในทุกระดับ ตลอดจนการกำหนดแนวทางเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาและการปฏิบัติราชการ ตามวิสัยทัศน์กองทัพบก พ.ศ. ๒๕๘๐ ให้มีความสอดคล้องรองรับแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ชาติ ระยะที่ ๒ (ปี ๖๖ - ๗๐) จึงมีประเด็นหลักที่จะมุ่งเน้นการดำเนินการเพื่อความต่อเนื่อง

โดย พลเอก เจริญชัย หินเธาว์ ผู้บัญชาการทหารบก ได้มอบนโยบายที่สำคัญสำหรับกองทัพบก ที่เกี่ยวข้องกับกำลังพลกองทัพบก ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของกองทัพบก การมอบหมายภารกิจจากกระทรวงกลาโหมการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล การพร้อมช่วยเหลือประชาชนเมื่อประสบสาธารณภัยต่าง ๆ รวมถึงการพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่มีผลต่อความมั่นคงในราชอาณาจักรและความมั่นคงต่อสถาบันหลักของชาติ ทั้งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวและสังคมในภาพรวม โดยได้เน้นย้ำในการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และเสริมสร้างให้กับกำลังพลและครอบครัว เพื่อนำไปสู่การขยายผลสู่ประชาชนทั่วไป

แนวทางการพัฒนาระดับความรู้ความสามารถและขีดสมรรถนะกำลังพล ให้มีความสามารถสูงขึ้น ก้าวข้ามขีดจำกัดของตนเองได้ เพื่อชดเชยการปรับลดของกำลังพลประเภทต่าง ๆ ในเชิงปริมาณ เช่น

1) การพัฒนาระบบทหารกองประจำการ เพื่อเป็นแนวทางมุ่งไปสู่การเข้าไปเป็นทหารกองประจำการด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีการเรียกเกณฑ์หรือเรียกเกณฑ์ให้น้อยที่สุด โดยจะต้องมุ่งเน้นในด้านของแรงจูงใจเพิ่มมากขึ้น การปรับเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ สร้างค่านิยม สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมขององค์กร และที่สำคัญยิ่งคือการสร้างความตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2) การเพิ่มบทบาทหน้าที่ของนายทหารชั้นประทวน ซึ่งเป็นกำลังระดับปฏิบัติการ เป็นแกนหลักสำคัญของกองทัพบก ที่จะต้องพร้อมปรับตัวและพัฒนาตนไปสู่การดำเนินงานในบริบทของความมั่นคงที่ผสมผสานไปด้วยภัยคุกคามทางทหารแบบดั้งเดิม และภัยคุกคามในมิติอื่น ๆ ที่มีความทันสมัยทางเทคโนโลยี มีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น ซึ่งกำลังพลจะต้องมีความเข้าใจอย่างมาก ในภาพระดับยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติการในระดับยุทธวิธีที่ได้รับผิดชอบ

3) จัดทำแผนการพัฒนาคำสั่งและความชำนาญการให้กับกำลังพลและหน่วย ด้วยการปรับปรุง/พัฒนาการฝึกตามวงรอบประจำปี โดยควบคู่กับการนำเทคโนโลยีและยุทธโศปกรณ์ด้านการป้องกันประเทศที่มีความทันสมัย เข้ามาใช้งานในกองทัพเพื่อชดเชยการปรับลดกำลังพล เพื่อให้กองทัพบกยังคงมีความสามารถในการปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมายได้อย่างคงประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวทางการพัฒนากำลังพล ให้มีความพร้อมสำหรับการปฏิบัติการกิจของกองทัพบก ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาบุคลากรของรัฐบาลและกระทรวงกลาโหมในทุกด้าน เช่น การฝึกใช้ทักษะดิจิทัล การพัฒนาระบบสมรรถนะสำหรับการปฏิบัติงาน

ให้กับกำลังพลทั้งรายบุคคลหรือหมู่คณะ ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญคือ การสร้างความตระหนักรู้ร่วมกันกับผู้บังคับหน่วยทุกระดับในกองทัพบก ที่จะต้องเต็มใจให้การสนับสนุนกำลังพลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในภาพรวมของกองทัพบก

แนวทางการอนุรักษ์กำลังพล การส่งเสริมดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของกำลังพลให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจ โดยส่งเสริมให้กำลังพลดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเองให้แข็งแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบก ด้วยการสนับสนุนให้กำลังพลได้ออกกำลังกายเป็นประจำสม่ำเสมอ รวมถึงการตรวจสุขภาพจิตเวชประจำปีและการเข้ารับวัคซีนป้องกันโรคตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข โดยผู้บังคับหน่วยทุกระดับต้องให้ความสำคัญในการติดตาม ควบคุม กำกับดูแลสุขภาพร่างกายของกำลังพลอย่างจริงจัง

ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการรวมถึงการจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจของหน่วยงานทุกระดับ จะต้องมีความมีประสิทธิภาพ โปร่งใส โดยเฉพาะการจัดสวัสดิการให้กับกำลังพลชั้นผู้น้อยและครอบครัว ซึ่งจะต้องเกิดประโยชน์ต่อกำลังพลของกองทัพบกให้มากที่สุด โดยผู้บังคับหน่วยจะต้องติดตาม กำกับดูแล ให้ความช่วยเหลือ พัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวอย่างต่อเนื่อง โดยกองทัพบกจะส่งเสริมในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในเรื่องสิทธิและการบริหารจัดการบ้านพักอาศัยของทางราชการให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยควบคุมไปกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้กำลังพลได้รับสิทธิถูกต้อง เหมาะสม ครบถ้วน และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ซึ่งจะสอดคล้องกับการเตรียมกำลังกองทัพบก มุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาและเสริมสร้างกองทัพให้มีขีดความสามารถในการป้องกันราชอาณาจักรและการใช้กำลังของกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม รองรับการกิจและปริมาณงานที่มากขึ้นอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมภัยคุกคาม เทคโนโลยี และหลักนิยมที่เปลี่ยนแปลงไป

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สะท้อนให้เห็นว่ากำลังพลของกองทัพบกนั้นเป็นกลไกหลักที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความพร้อมทั้งสภาพร่างกาย และจิตใจ สามารถรับมือกับปัญหาและจัดการกับแรงกดดันต่าง ๆ ตามภารกิจที่ได้รับ ทั้งนี้ ขวัญและกำลังใจของกำลังพลล้วนแล้วแต่มาจากครอบครัวและภาระปัญหาส่วนตัวบุคคลเป็นสำคัญ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทางสังคมและเทคโนโลยีของประเทศ ได้เจริญเติบโตไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้ง ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประกอบกับกำลังพลบางส่วนยังยึดติดกับการอุปโภค บริโภค ค่าวัตถุนิยม การตามกระแสสังคมต่าง ๆ การใช้จ่ายเกินความจำเป็นในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดผลกระทบและบั่นทอนสภาพความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของกำลังพล นายทหารชั้นประทวนของ กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ อันจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของกำลังพลในที่สุด

คุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วย เพราะถือได้ว่ากำลังพลนายทหารชั้นประทวนนั้นเป็นกำลังหลักและเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อระบบงานเป็นอย่างมาก โดยเป็นกำลังสำคัญที่จะผลักดันให้การปฏิบัติงานของหน่วยบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย หากข้าราชการในระดับนายทหารชั้นประทวนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมส่งผลให้นายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชานั้น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างบรรลุผล สามารถเกื้อกูลกัน จนเกิดประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยตามภารกิจที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ระดับสูง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างกำลังพลให้เข้มแข็ง พร้อมเป็นกำลังพลหลักสำคัญของกองทัพบก ด้วยการปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างมีความสุข พร้อมด้วยขวัญกำลังใจในการทำงาน เป็นปัจจัยหลักของการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นได้

อนึ่ง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนากำลังพล ทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนสามารถสร้างความมั่นคงในชีวิต เป็นการช่วยลดความห่วงใยที่มีต่อครอบครัว สร้างขวัญและกำลังใจต่อกำลังพล ทำให้มีสมาธิมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงอย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่นต่อผู้บังคับบัญชา ตลอดจนเป็นที่เชื่อมั่นต่อกองทัพบก และเป็นที่ยอมรับต่อสังคมภายนอกและประชาชนทั่วไป

การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์โดยใช้ SWOT

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อนำผลไปใช้วิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นโอกาส (Opportunities) จากหน่วยงานภายนอก รวมถึงนโยบายที่หน่วยเหนือเอื้ออำนวย และปัจจัยอุปสรรค (Threats) ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. จุดแข็ง (Strengths)

- 1.1 หน่วยมีโครงสร้างสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน
- 1.2 กำลังพลส่วนใหญ่เคร่งครัดในเรื่อง ระเบียบ วินัย เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมทหาร ทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหน่วยงานในภาพรวม
- 1.3 ระบบสวัสดิการของหน่วยมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการเพื่อลดภาระรายจ่ายให้กับกำลังพล โดยมอบทุนการศึกษาให้กับบุตรของกำลังพล, การจัดหาเครื่องอุปโภค บริโภคพื้นฐานประจำเดือนให้กับกำลังพล และตัดเครื่องแบบ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับกำลังพล
- 1.4 การเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยเป็นไปตามระเบียบของกองทัพบก และพิจารณาขั้นเงินเดือนให้กับกำลังพลที่มีความประพฤติดีเยี่ยม ปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับกำลังพลภายในหน่วย ทั้งนี้ การปฏิบัติดังกล่าวเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม อยู่ในหลักจริยธรรมทุกประการ
- 1.5 การจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้กับกำลังพลที่ต้องออกไปปฏิบัติภารกิจนอกเหนือจากพื้นที่ตั้งหน่วย เพื่อไม่ให้กระทบต่อรายจ่ายในชีวิตประจำวัน
- 1.6 ปลุกฝังแนวคิดจิตอาสา รวมถึงปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม อุทิศตนความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.7 เน้นย้ำและเสริมสร้างให้กำลังพลมีคุณลักษณะทางทหารที่ดี ผ่านกระบวนการฝึกและการอบรม

2. จุดอ่อน (Weaknesses)

- 2.1 กำลังพลในบางส่วน ยังคงมีการกระทำผิดระเบียบ วินัย แบบธรรมเนียมทหาร เช่น ดิดสุรา เล่นการพนัน การขาด-หนี ราชการ
- 2.2 กำลังพลส่วนใหญ่ยังคงมีรายได้น้อย (ขั้นเงินเดือนต่ำ) และไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม ประกอบกับมีภาระใช้จ่ายภายในครอบครัวของตนค่อนข้างสูง ครอบครัวกำลังพลบางส่วนคู่สมรสตกงานหรือไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ เพื่อเป็นการหา

รายได้เข้ามาช่วยเหลือจุนเจือภายในครอบครัว จึงทำให้กำลังพลเกิดภาระหนี้สิน ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มขีดความสามารถ เนื่องจากมีผลกระทบทางด้านจิตใจ (ภาวะความเครียด)

2.3 กำลังพลบางส่วน โดยเฉพาะกลุ่มที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เนื่องจากยึดติดกับการอุปโภคบริโภค ค่าวัตถุดิบ การตามกระแสสังคมต่าง ๆ

2.4 ระบบและเกณฑ์ในการพิจารณา การเลื่อนขั้นเงินเดือนและครองยศ ยังคงใช้ดุลยพินิจของกรรมการ ในการพิจารณากำลังพลระดับอาวุโส (วัยวุฒิ) ให้ดำรงตำแหน่ง หรือ ครองยศสูงขึ้น มากกว่าการพิจารณาจากความประพฤติหรือความสามารถที่แท้จริงของตัวบุคคล ทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่

2.5 กำลังพลในหน่วยประกอบด้วยหลายช่วงอายุ ซึ่งอาจมีปัญหาความเข้าใจระหว่างวัย (Generation Gap) ทำให้ยากต่อการจัดรูปแบบการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. โอกาส (Opportunities)

3.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 - 2580) สนับสนุนและให้ความสำคัญต่อทุนมนุษย์โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รวมถึงด้านคุณภาพของกำลังพล

3.2 นโยบายปฏิบัติงานกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2567 พลเอก เจริญชัย หินเธาว์ ผู้บัญชาการทหารบก มีความหวังใยในการดูแลสิทธิกำลังพลของข้าราชการทหารชั้นผู้น้อยได้แก่ การส่งเสริมสวัสดิการและคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว

3.3 นโยบายผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นจนถึงระดับผู้บังคับกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ให้ความสำคัญต่อการดูแลคุณภาพชีวิตของกำลังพลเป็นลำดับต้น

3.4 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ทำให้การพัฒนาบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความหลากหลายสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 เป็นโอกาสที่จะถูกน้อมนำมาใช้ในครอบครัว เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงชีวิต เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศจนถึงระดับครอบครัวและบุคคล

3.6 ระบบการตรวจสอบและประเมินจากภายนอก เป็นปัจจัยส่งเสริมให้

เกิดการปรับปรุงพัฒนาข้าราชการทหาร เช่น ชุดตรวจจเร กองทัพบก และ ชุดตรวจคุณภาพชีวิตของกองทัพบก

4. อุปสรรค (Threats)

4.1 มีสิ่งโน้มน้าว ยั่วยุ จากปัจจัยของสังคมภายนอก เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้กำลังพลเกิดความอยากได้อยากมี จนเป็นที่มาของรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย

4.2 การแข่งขันในด้านวัตถุนิยมของสังคมรอบข้าง แข่งขันการสะสมสิ่งของที่มีราคาสูง ทำให้มีภาระการใช้จ่ายที่มากขึ้น

4.3 มีข้อเสียของเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดเว็บพนันออนไลน์ หวยใต้ดิน ที่สามารถกระทำผ่านโลกของอินเทอร์เน็ต ทำให้การเข้าถึงเป็นไปได้ง่ายตาย

4.4 ถึงแม้การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (Covid – 19) มีสถานการณ์คลี่คลาย เบบางลงไปอย่างมาก แต่ยังไม่สามารถปฏิเสธได้อย่างตรงไปตรงมาได้ว่า ยังคงมีผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวอยู่ไม่น้อย เช่น การกักกันยืมเงินเพื่อมาจุนเจือครอบครัว จากครั้งที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว นำมาซึ่งปัญหาการตกงาน นายจ้างไม่สามารถจ้างลูกจ้างได้ หรือการประกอบอาชีพเสริมต่าง ๆ ไม่สามารถกระทำได้ หรือเป็นไปได้อย่างยากลำบาก

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

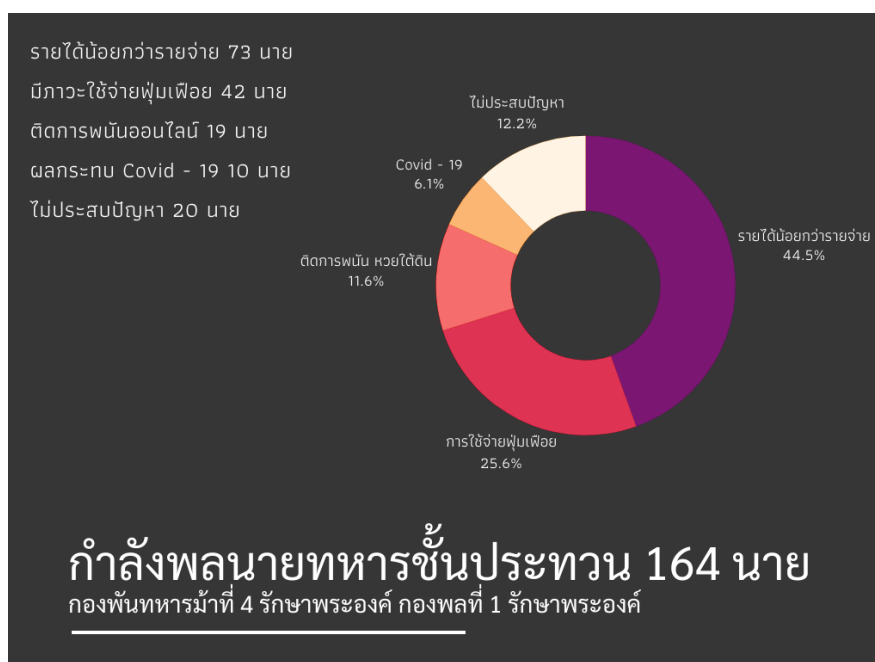
จากการวิเคราะห์ถึงปัญหาและจากประสบการณ์โดยตรงพบว่า สภาพปัญหาคุณภาพชีวิตของกำลังพลแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ รายได้, การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย, อบายมุข และผลกระทบจากโรคโควิด 19 (Covid – 19)

1) กำลังพลมีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายคิดเป็นร้อยละ 44.5 กำลังพลส่วนนี้มีรายได้ที่ไม่สามารถครอบคลุมต่อรายจ่ายที่เกิดขึ้น ไม่สามารถใช้จ่ายได้ตามปกติสุขในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการแบกรับภาระของครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งล้วนแล้วแต่จำเป็นทั้งสิ้น กำลังพลส่วนนี้ไม่มีสถานะการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย เพียงแต่ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบอาจเกินขีดจำกัดของความสามารถของฐานรายรับที่มีอยู่ในภาวะปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหลักที่จำเป็นต้องไปดำเนินการขอสินเชื่อกับธนาคารต่าง ๆ ให้สามารถจัดการกับปัญหาและดำเนินชีวิตต่อไปได้ในระยะสั้นหรือระยะยาว ทั้งนี้ ยังคงเกิดความเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดี เนื่องจากการเพิ่มภาระหนี้ให้กับตน และอาจไม่มีกำลังส่งค่างวดที่ได้ทำสัญญาไว้กับธนาคารเป็นต้น

2) กำลังพลใช้จ่ายฟุ่มเฟือยคิดเป็นร้อยละ 25.6 ซึ่งกำลังพลส่วนนี้พบในกำลังพลที่มีอายุเฉลี่ย 22 – 27 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สื่อสังคมในปัจจุบันชักจูงจิตใจได้ง่าย เช่น การอยากได้อะไรก็มีของ เครื่องใช้ที่มีมูลค่าที่สูงเกินความจำเป็น หรืออาจจะไม่ตรงใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันของตน แต่อยากมีไว้เพื่อครอบครองเพียงเท่านั้น เป็นสาเหตุทำให้เพิ่มภาระในครอบครัวของตนเอง สภาพดังกล่าวนี้จะส่งผลกระทบทางด้านจิตใจของตนในการมาปฏิบัติงานให้กับหน่วย โดยกำลังพลในช่วงวัยนี้ ถือเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยที่สำคัญ โดยเฉพาะสภาพร่างกาย จิตใจ การมีแนวคิดริเริ่มดำเนินการในสิ่งใหม่ ๆ ที่ตอบสนองต่อยุคปัจจุบันซึ่งควรให้ความห่วงใยมากเป็นพิเศษ

3) กำลังพลที่ติดอบายมุข หรือสิ่งยั่วยุอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 11.6 โดยกำลังพลส่วนนี้นั้น อาจมีจำนวนน้อยกว่า 2 กลุ่มก่อนหน้านี้ แต่นับว่าควรให้ความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากการติดอบายมุขต่าง ๆ อาจแพร่ระบาดไปสู่สังคมในหน่วยเป็นวงกว้าง นำมาสู่ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและความสัมพันธ์ต่อกำลังพลของหน่วย

4) ผลกระทบจากโรคโควิด 19 (Covid – 19) โดยถึงแม้ว่าสถานการณ์ในปัจจุบันจะคลี่คลายเบาบางลงไปมาก แต่ยังคงไว้ซึ่งผลกระทบต่อเนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าวที่มีโดยตรงต่อปากท้อง การหาเลี้ยงชีพ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อครอบครัวของกำลังพล โดยคิดเป็นร้อยละ 6.1 ของกำลังพลที่ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพรายวัน ซึ่งอาจจะต้องตกงาน สูญเสียรายได้ที่เข้ามาช่วยสนับสนุนเงินจืดครอบครัว

กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของ กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

จากการที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อม สภาพสังคมโดยทั่วไปของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้สามารถวางกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยทั้ง 6 ด้านที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และด้านความสมบูรณ์ของร่างกายและสติปัญญาโดยได้วางกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพื่อให้รู้จักการประมาณตน ใช้จ่ายอย่างพอประมาณไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เป็นการลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว โดยเป็นปรัชญาความคิดในการดำรงชีวิตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งได้มีพระราชดำรัสให้แก่ปวงชนชาวไทยเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีความมั่นคง ยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทุกรูปแบบ ด้วยการมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ตลอดจนการใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ ความพอดีที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นการเตรียมตัวให้พร้อมต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำหลักปรัชญาแนวคิดหรือหลักปฏิบัตินี้ไปปรับใช้ได้ทั้งในชีวิตการทำงานหรือการดำรงชีวิตต่อไป และหน่วยยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล ให้เกิดประสิทธิภาพ สำฤทธิ์ผลในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ดียิ่งขึ้น โดยสามารถดำเนินกลยุทธ์ด้วยวิธีการให้ความรู้และแนวทางการแก้ไขให้รู้จักวางแผนการใช้จ่ายอย่างพอเพียง

การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลคุณภาพชีวิตของกำลังพลของหน่วย โดยมีหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล พร้อมทั้งการให้คำปรึกษาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และข้อจำกัดของกำลังพลนั้น ๆ พร้อมแนะนำในการปรับปรุงในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการวางกลยุทธ์อยู่ตลอดเวลาในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวน กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่หนึ่งรักษาพระองค์ พร้อมรายงานผลการปฏิบัติให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบและสอดคล้องกับนโยบายของผู้บัญชาการทหารบก รวมถึงสอดคล้องกับแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 – 2580) นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน ต่อไป

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยใช้รูปแบบการทำวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นแนวทางในการทำวิจัย เพื่อศึกษาสภาพของปัญหาและอุปสรรคข้อจำกัดของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและเสนอแนวทางหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลได้อย่างเหมาะสม

กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เป็นหน่วยขึ้นตรงของกองพลที่ 1 รักษาพระองค์ มีกำลังพลนายทหารชั้นประทวน จำนวน 164 นาย มีผู้บังคับกองพันเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกองพัน โดยที่ผ่านมาผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นและผู้บังคับบัญชาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีความคิดริเริ่ม ความเสียสละและให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลทุกระดับ รวมถึงสมาชิกในครอบครัว ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีขวัญกำลังใจ มีความรักความสามัคคี มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความรู้ในการสร้างอาชีพเสริม ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการที่จะทำให้กำลังพลทุกนายปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต เกิดความรู้สึกรักถิ่น มีความสุข และเต็มใจในการทำงาน หรือมีทัศนคติทางบวก นั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นให้อยากทำงาน จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

จากทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นจะต้องสอดคล้องทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและด้านความสมบูรณ์ของร่างกาย และสติปัญญา โดยสามารถวางกลยุทธ์ โดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้รู้จักถึงการพอมี พอประมาณ ไม่มีนิสัยฟุ้งเฟ้อ เป็นการลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว เป็นปรัชญาที่เป็นแนวทางการดำรงชีวิตที่รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชดำริสแก่ชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงพระราชทานเป็นที่มาของนิยาม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ที่มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้คู่คุณธรรม ประกอบการตัดสินใจ

การพึ่งพาตัวเองได้เป็นเพียงส่วนเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเมื่อทุกคนสามารถดูแลตัวเองและครอบครัวได้แล้ว ขึ้นต่อไปอาจทำการพัฒนาให้มีอาชีพเสริม โดยมีการรวมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งคืนกลับสู่สังคม ที่ยังต้องการความช่วยเหลือในรูปแบบกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จัดให้มีการศึกษาอบรม “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ให้กำลังพล และครอบครัวเข้าใจอย่างจริงจัง จัดดูงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือโครงการที่เกี่ยวกับ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มีการตรวจสอบหนี้สินของกำลังพลทั้งในระบบและนอกระบบ การใช้เครดิตในการซื้อสินค้า และมีมาตรการควบคุม มีกิจกรรมให้กำลังพล ลด ละ เลิก อบายมุข และดำรงชีวิตอย่างพอมีพอกิน มีโครงการจัดสอนหลักสูตรการเสริมรายได้แก่ครอบครัวของกำลังพล เช่น หลักสูตรสอนตัดผม, หลักสูตรการสอนถ่ายภาพ ฯลฯ มีกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลและครอบครัว มีรายได้จุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น เช่น จักรยานยนต์รับจ้าง ฯลฯ มีมาตรการทางการปกครอง ช่วยเหลือกำลังพลที่มีปัญหาหนี้สิน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ผู้บังคับหน่วยมีศักยภาพเป็นที่พึ่ง ที่ปรึกษา ช่วยเหลือกำลังพลได้ทุกระดับ เพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี จัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นระบบในหน่วย เช่น กิจกรรมส่งเสริมให้ประหยัดคอดอมโดยเชิญวิทยากรมาบรรยายและให้ความรู้ในด้านการเงิน จัดกิจกรรมหารายได้เสริมที่สุจริต มีการบริหารจัดการพื้นที่ว่างเปล่าของหน่วยให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมทั้งการเกษตรและค้าขาย ส่งเสริมอาชีพให้แม่บ้านมีรายได้นำมาช่วยเหลือครอบครัว นอกเหนือจากเงินเดือนที่ข้าราชการทหารได้รับในแต่ละเดือน ผู้บังคับบัญชาต้องประสานกับภาครัฐหรือเอกชน ในการให้การอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้ความรู้และฝึกการปฏิบัติเพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลตอบแทนที่เพียงพอ ส่งผลไปถึงความพึงพอใจในการทำงาน และความพึงพอใจในอาชีพรับราชการทหารได้

การใช้เทคนิคตามทฤษฎีแรงจูงใจโดยการให้ผู้บังคับบัญชานั้นมอบรางวัลหรือประกาศเชิดชูเกียรติให้กับกลุ่มคนหรือครอบครัวที่สามารถปฏิบัติได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเช่น มีการปลูกผักสวนครัว ปลูกผักอเนกนิค หรือทำอาชีพเสริมเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ การจัดทำบัญชีครัวเรือนจะต้องได้รับการตรวจสอบประเมินผลจากผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการหน่วย มีการให้รางวัลหรือการกล่าวชมเชย ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจตามหลักทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคคลีแลนด^๑ กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จ หรือให้ได้ผลดีเลิศ แต่ละบุคคลจะบรรลุความต้องการของตนเองในหลากหลายวิธีและขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลภายในตัวบุคคลหรือเป็นเหตุผลจากความต้องการภายนอกก็ได้ จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันมุ่งมั่นที่จะไปถึงเป้าหมาย

และสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg⁹ ที่กล่าวว่า แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ตนตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่ทำงานเพราะหวังรางวัลแต่จะทำเพื่อประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทฤษฎีนี้เน้นอธิบายการจูงใจของบุคคลที่กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จมิได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำของเขา ซึ่งความต้องการความสำเร็จนี้ในแง่ของการทำงานหมายถึง ความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุดและทำให้สำเร็จผลตามที่ตั้งใจไว้ เมื่อตนทำอะไรสำเร็จได้ก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอื่นสำเร็จต่อไป หากองค์กรใดที่มีพนักงานที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จำนวนมาก ก็จะเจริญรุ่งเรืองและเติบโตเร็ว

สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg⁹ โดยได้แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบจูงใจ เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติโดยตรง และเป็นสิ่งจูงใจให้กับบุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน การที่สามารถทำงานได้เสร็จสิ้นประสบผลสำเร็จอย่างดี สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับงาน และรู้จักป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น และการได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับ นับถือจากบุคคลในหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ ที่มาขอคำปรึกษา ซึ่งอาจแสดงออกในรูป การยกย่องชมเชย การให้กำลังใจ การแสดงความยินดี การแสดงออกที่ทำให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ ลักษณะของงานนั้นน่าสนใจ ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทนายให้ลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะทำตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพัง ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานใหม่ ๆ และมีอำนาจอย่างเต็มที่ ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด ความก้าวหน้า การได้รับเลื่อนชั้น การเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น มีโอกาสได้ศึกษาต่อเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ได้รับการฝึกอบรมดูงาน องค์ประกอบค้ำจุน หรือองค์ประกอบสุขอนามัย เป็นองค์ประกอบที่ช่วยป้องกันการปฏิบัติงานของบุคลากรที่จะเกิดความไม่ชอบงานหรือหย่อนประสิทธิภาพ ประกอบด้วย เงินเดือน สิ่งตอบแทนการปฏิบัติงานในรูปเงิน รวมถึงการเลื่อนชั้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น เป็นที่พอใจของบุคคลที่ทำงาน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต

ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลคุณภาพชีวิตกำลังพลของหน่วย เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบติดตามและประเมินผลพร้อมทั้งปรับปรุงวิธีการและกลยุทธ์อยู่ตลอดเวลา ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์สภาพปัญหา ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลเพื่อให้กำลังพลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งคำนึงถึงขวัญ และกำลังใจของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์

บทที่ 4

บทสรุป

ข้อมูลคุณภาพชีวิต อาจมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้กำลังพลนายทหาร ชั้นประทวนและครอบครัวของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ มีการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจ รวมทั้งคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างความพึงพอใจและกระตุ้นการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น ผู้บังคับบัญชาควรวางแผนแบ่งมอบหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้แน่นอนและเด่นชัด เหมาะสม ส่งเสริมให้กำลังพลได้มีโอกาสใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผู้ปฏิบัติงานต้องพยายามจัดสรรเวลาให้ครอบครัวอย่างเพียงพอ ปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมมีใจและสร้างศักดิ์ศรี ทำให้ตนเองได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ทหารรายได้พิเศษมาจุนเจือครอบครัว ส่งเสริมแม่บ้านให้มีรายได้นำมาช่วยเหลือครอบครัว ส่งเสริมและปลูกฝังให้มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้สำหรับกำลังพลและครอบครัวของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนอย่างพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบใด ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ที่เราเรียกว่าความเสี่ยง ทั้งหมดนี้จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ให้มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) กองทัพบก ควรจัดการประชุมอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อ 1 ไตรมาส เพื่อทราบถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนของกองทัพบกในแต่ละหน่วยงาน เพื่อเตรียมการในการแก้ไขปัญหาหรือจัดสรรงบประมาณและโครงการสนับสนุนให้กับกำลังพลนายทหารชั้นประทวน
- 2) ควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการของหน่วยระดับ กรม และ กองพัน สำหรับการประเมินคุณภาพชีวิตนายทหารชั้นประทวน
- 3) หน่วยระดับ กรม และ กองพัน ควรแต่งตั้งให้มีนายทหารสำหรับเป็นที่ปรึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวน และมีการรายงานต่อคณะกรรมการของหน่วย เพื่อนำเรียนผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงระดับกองทัพบก
- 4) ผู้วิจัยมีแนวคิดต้องการให้ข้าราชการกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ มีความเข้าใจในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง ใช้เวลาว่างหลังจากเลิกงานไปหารายได้พิเศษ เช่น กำล้างพลที่มีรถจักรยานยนต์ไปขับรับจ้างหรือขายอาหารเป็นอาชีพเสริม เป็นการลดภาระรายจ่ายในครัวเรือน ผู้บังคับหน่วยใส่ใจสอบถามข้อมูลส่วนตัว แก้ไขปัญหาให้การช่วยเหลือกำล้างพล และที่สำคัญกำล้างพลเองนั้นต้องปรับสภาพตัวเอง ให้เกิดความสมดุล สามารถใช้ชีวิตอยู่กับปัจจุบันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีความสุข มีการจัดทำระบบแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการตรวจคุณภาพชีวิตสำหรับนายทหารชั้นประทวนเพื่อรับทราบความต้องการ รวบรวมข้อมูลไปประเมินผล นำไปสู่การหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ จะสามารถช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาของกำล้างพลนายทหารชั้นประทวน โดยละเอียด เช่น การศึกษาลักษณะนิสัยของกำล้างพลที่ประสบปัญหาของตนในแต่ละประเภท, การประเมินศักยภาพของกำล้างพลและครอบครัวเพื่อเป็นข้อมูลการทำวิจัย รวมถึง การหาข้อมูลของสาเหตุหรือต้นเหตุของปัญหาของกำล้างพลเพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ผู้วิจัยมีความประสงค์จะต่อยอดงานวิจัยเพิ่มเติมเรื่องแนวทางประยุกต์โครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยกองพลพัฒนาที่ 1 ค่ายศรีสุริยวงศ์ ซึ่งปัจจุบันผู้วิจัยได้ดำรงตำแหน่ง รองเสนาธิการกองพลพัฒนาที่ 1 เพื่อนำความรู้ที่ได้จากโครงการฯ ไปเผยแพร่เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้บังคับกองพัน กำล้างพลและครอบครัวของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ซึ่งหากสามารถทำการวิจัยจนสมบูรณ์แล้ว ก็เชื่อได้ว่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการสร้างผลผลิต สร้างรายได้ลดรายจ่าย และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับกำล้างพลและครอบครัวของกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ประกาศ ราชกิจจานุเบกษา เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ลง 8 ตุลาคม 2561
2. นโยบายปฏิบัติการงอกที่พบก ประจำปีงบประมาณ 2567 พลเอก เจริญชัย หินเธาว์ ผู้บัญชาการทหารบก
3. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [วารสาร เศรษฐกิจและสังคม]. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2557
4. วีดีทัศน์แนวทางการพัฒนา "คุณภาพชีวิตทหาร" กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 29 [อินเทอร์เน็ท]. กาญจนบุรี: กองพลทหารราบที่ 9; 2563 [เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2567] เข้าถึงได้จาก <https://youtu.be/HqCOGVIZJMU?si=qbTW9trHPWd3x5lQ>
5. เฉลิมชาติ สุขเกษ พันเอก. กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล กรมทหารช่างที่ 3 [เอกสาร วิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2566
6. Van Laar, D,Edward's, J& Easton,S(2007 :325-333) : 6 ปัจจัยหลัก ในการวัดคุณภาพ ชีวิตการทำงาน (ความพึงพอใจในงานและอาชีพ, สภาพแวดล้อมในงาน, ความเป็นอยู่ที่ดี โดยทั่วไป, ขอบเขตของงานและครอบครัว, ความเครียดจากงาน
7. นราทิพย์ ผินประดับ และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ วารสาร มจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.2563, ม.ค. - มิ.ย.;1:287
8. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคคลีแลนด (1994) อ้างถึงใน นิธญา วิมูล, 2554 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
9. ทฤษฎีแรงจูงใจของ Frederick Herzberg (1990) อ้างถึงใน นายบุญชัย มูลธาร, 2556 ทฤษฎีแรงจูงใจ
10. คำสั่งกองทัพบก ที่ 288/2566 เรื่อง การตรวจในหน้าที่นายทหารจเร ประจำปี 2567
11. คำสั่ง กองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ที่ 147/2566 เรื่อง กำหนดการตรวจกิจการทั่วไป ประจำปี 2567 โดยชุดตรวจกองพลที่ 1 รักษาพระองค์
12. หนังสือบันทึกข้อความ ฝ่ายจเร กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เรื่อง กำหนดการ ตรวจกิจการทั่วไป ประจำปี 2567 โดยชุดตรวจกองพลที่ 1 รักษาพระองค์
13. หนังสือบันทึกข้อความ ฝ่ายจเร กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เรื่อง สรุปผล การตรวจกิจการทั่วไป ประจำปี 2567 โดยชุดตรวจกองพลที่ 1 รักษาพระองค์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก เอกพงษ์ กฤตยาเกียรติชุตติ

วัน เดือน ปีเกิด 16 พฤศจิกายน 2522

ประวัติสำเร็จการศึกษา

- พ.ศ. 2546 โรงเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ 40
- พ.ศ. 2541 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ารุ่นที่ 51
- พ.ศ. 2553 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 92
- พ.ศ. 2547 ปริญญาตรี สาขา วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2546 ผบ.มว.ร้อย.ม.ม.พัน.19
- พ.ศ. 2549 รอง ผบ.ร้อย.ม.ม.พัน.19
- พ.ศ. 2551 ผบ.ร้อย.ถ.ม.พัน.4 รอ. พล.1 รอ.
- พ.ศ. 2555 ผบ.ร้อย.ม.(ลว.)1 พล.1 รอ.
- พ.ศ. 2556 ประจำ รร.สธ.ทบ.
- พ.ศ. 2557 รอง ผบ.ม.พัน.4 รอ. พล.1 รอ.
- พ.ศ. 2559 ผช.ผอ.กทบ.ฝ่ายส่งกำลัง ทน.1
- พ.ศ. 2559 ผบ.ม.พัน.4 รอ. พล.1 รอ.
- พ.ศ. 2562 ผบ.กรม ทพ.12
- พ.ศ. 2565 ทก.กทพ.มทบ.15

ตำแหน่งปัจจุบัน

- พ.ศ. 2565 - ปัจจุบัน รองเสนาธิการกองพลพัฒนาที่ 1

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะท่าน พันเอก พงศ์ปณต อรุณสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ณิชฎภัทร ม่วงกล้า ผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนกองบัญชาการกองทัพบก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำการทำวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่าน เพื่อนร่วมงานทุกระดับที่ได้ทำงานร่วมกันมาด้วยความทุ่มเท เสียสละ อดทน ตลอดห้วงเวลาที่รับราชการทำให้การปฏิบัติราชการที่ผ่านมาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นผู้ที่คอยแนะนำ ให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ถือว่าเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกันมา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลตั้งต้นที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำ หลักนิยม เอกสาร ตำรา ให้กับหน่วยที่เกี่ยวข้อง และนักการทหารผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป